

Voiko olla vain yksi oikea uskonto?

(Opiskeluopas kirjan *“The Reason for God”* ensimmäistä lukua varten)

Onko ylimielistä väittää olevansa oikeassa?.....	1
1. Ei voi olla vain yhtä oikeaa uskontoa.	1
2. Kaikki uskonnot ovat pinnallisesti erilaisia, mutta pohjimmiltaan samanlaisia	2
3. On ylimielistä/suvaitsematonta jne. kutsua omaa uskontoaan ainoaksi oikeaksi	3
4. Tärkeää on vain uskoa Jumalaan ja olla rakastava ihminen	3
5. Jokainen uskonto näkee osan henkisestä totuudesta	3
YHTEENVETO	4
Lähteet:	4

HUOM.: Tekstin joukossa on sulkeissa vihreällä kirjoitettuja lisäyksiä, jotka alkavat sanalla "Keskustelu". Nämä ovat ehdotuksia keskustelukysymyksiksi niille pienryhmien ohjaajille, jotka haluavat käsitellä näitä aiheita vuorovaikutteisessa ryhmätilanteessa.

Onko ylimielistä väittää olevansa oikeassa?

Nykymaailmassa kristinuskon totuusväitteet pöyristyttävät monia, varsinkin länsimaissa eläviä. Epävarmuutta ja epäilystä pidetään hyveinä, kun taas mitä tahansa väitettä absoluuttisen totuuden tietämisestä, varsinkin uskonnollisissa asioissa, pidetään ylimielisenä tai jopa vihamielisenä. Mitä tämän valossa pitäisi ajatella kristinuskon väitteestä, että se on ainoa oikea uskonto ja kaikki muut uskonnot ovat vääriä? Alla on tavanomaisia vastalauseita kristinuskon yksinomaisille totuusväitteille:

1. "Ei voi olla vain yhtä oikeaa uskontoa."
2. "Kaikki uskonnot ovat pinnallisesti erilaisia, mutta pohjimmiltaan samanlaisia."
3. "On ylimielistä/suvaitsematonta/vihamielistä/jne. kutsua omaa uskontoa ainoaksi oikeaksi."
4. "Tärkeää on vain uskoa Jumalaan ja olla rakastava ihminen."
5. "Jokainen uskonto näkee osan henkisestä totuudesta, mutta mikään niistä ei näe koko totuutta."

Aloitetaan ensimmäisellä vastalauseella: "Ei voi olla vain yhtä oikeaa uskontoa."

1. Ei voi olla vain yhtä oikeaa uskontoa.

Edellisestä aiheestamme, "Kaikki, Jopa Ateistitkin, Ovat Uskonnollisia"¹, muistamme, että kaikki ovat uskonnollisia.

Jokainen, joka uskoo oikeaan ja väärään tai jolla on jonkinlainen moraalikäsitelmä, on uskonnollinen. Jokainen, joka sanoo "Sinun pitäisi tehdä näin" tai "Sinun ei pitäisi tehdä noin", järkeilee omaan implisiittiseen tai eksplisiittiseen moraaliseen ja uskonnolliseen kantaansa pohjautuen. Jopa

---

¹ Katso tämän sarjan artikkeli kirjan *The Reason for God* johdannosta "Kaikki, Jopa Ateistitkin, Ovat Uskonnollisia".

nihilistit, jotka sanovat, ettei ole oikeaa ja väärää, ovat uskonnollisia siinä mielessä, että he uskovat omaan uskonnottomaan maailmankuvaansa, vaikka heillä ei ole konkreettisia todisteita uskonsa puolesta.

[Keskustelu: Onko sinulla ajatuksia tästä?]

Vastaavasti länsimaiden ulkopuolella, jos sanot että ”ei voi olla vain yhtä oikeaa uskontoa”, on hyvin todennäköistä, että sinulle vastattaisiin: ”Miksi ei?”

Tarkastellaanpa kolmea suurta uskontoa, joihin kuuluu yhteensä yli puolet maailman väestöstä, kristinuskoa, islaminuskoa sekä juutalaisuutta.

[Keskustelu: Väittävätkö nämä uskonnot olevansa oikeassa ja muiden olevan väärässä?]

Tarkastellaanpa esimerkiksi Jeesusta. Islam, juutalaisuus ja kristinusko hyväksyvät, että Jeesus oli olemassa. Mutta niiden käsitykset hänestä poikkeavat merkittävästi toisistaan. Juutalaisuudessa mielipiteet Jeesuksesta vaihtelevat hullusta moraaliseen opettajaan. Islamin pyhä kirja, Koraani, väittää Jeesuksen olleen Jumalan lähettämä profeetta. Kristinusko väittää Jeesuksen olevan Jumala, osa Isän, Pojan ja Pyhän Hengen muodostamaa kolminaisuutta.

[Keskustelu: Mikä ristiriita ilmenee eri uskontojen Jeesus-tulkinnosta?]

Jos kristityt ovat oikeassa Jeesuksen suhteen, juutalaiset ja muslimit loukkaavat Jumalaa. Jos muslimit ja juutalaiset ovat oikeassa siitä, että Jeesus oli opettaja tai profeetta, kristityt syyllistyvät ihmisen palvomiseen Jumalana. Jos jokin näistä uskonnoista on oikeassa, muut ovat selvästikin väärässä.

2. Kaikki uskonnot ovat pinnallisesti erilaisia, mutta pohjimmiltaan samanlaisia

[Keskustelu: Mitä perustavanlaatuisia ongelmia tässä väitteessä on?]

Ensiksikin, voiko kukaan todella sanoa, että lapsiuhreja tai itsemurhaa vaativat uskonnot ovat pohjimmiltaan samanlaisia kuin muut uskonnot? Tietenkään ne eivät ole. Useimmat ihmiset, jotka sanovat, että ”kaikki uskonnot ovat tasavertaisia tai enimmäkseen samanlaisia”, eivät ole tutkineet kaikkia maailman uskontoja. Jos he tarkastelisivat eri uskontoja, he huomaisivat, että monet uskonnot väittävät olevansa pinnallisesti samanlaisia, mutta ne ovat kuitenkin pohjimmiltaan hyvin erilaisia. (Mielenkiintoinen video tästä aiheesta: <https://www.youtube.com/watch?v=nWY-6xBA0Pk>)

Esimerkiksi kristinusko, kuten olemme jo maininneet, poikkeaa juutalaisuudesta ja islamista siinä, että Jeesus on Jumala. Tämä on perustavanlaatuinen ero. Tämä on muuten yhteistä kaikille kulteille ja väärille uskonnoille. Mormonit, Jehovan todistajat, juutalaiset ja muslimit ovat kaikki samaa mieltä siitä, että Jeesus oli mahtava moraalinen opettaja, mutta hän ei ollut Jumala. Jos kristinusko on oikeassa, ei ole yllättävää, että nimenomaan Jeesuksen jumaluutta vastaan hyökätään. Voimme nimittäin pelastua vain, jos Jeesus oli Jumala.² Koska Jeesus oli lihaksi tullut Jumala, hän yksin saattoi maksaa velkamme Jumalalle. Hänen voittonsa kuolemasta ja haudasta oli voitto kaikille, jotka luottavat häneen (Joh. 1:12; Kor. 15:3-4, 17).³

---

² Joh. 8:24

³ <https://www.gotquestions.org/God-in-the-flesh.html>

3. On ylimielistä/suvaitsematonta jne. kutsua omaa uskontoaan ainoaksi oikeaksi

[Keskustelu: Keksitkö yhden SUUREN, tuhoisan ongelman tässä väitteessä?]

Useimmissa länsimaiden ulkopuolisissa kulttuureissa ihmiset ilmaisevat mielellään oman kulttuurinsa ja uskontonsa olevan parhaan. Ajatus siitä, että on väärin sanoa näin, juontaa juurensa syvältä länsimaisen itsekritiikin ja individualismin perinteestä. Lisäksi länsimaalainen syyllistyy juuri siihen, mistä hän syyttää toisia kutsuessaan ylimielisiksi niitä, jotka sanovat uskontonsa olevan sen ainoan oikean. Kritisoidessaan muita länsimaalainen itse asiassa väittää oman länsimaalaisen ajatustapansa olevan sen oikean ja muiden olevan väärässä.

4. Tärkeää on vain uskoa Jumalaan ja olla rakastava ihminen

[Keskustelu: Mitä mahdollisia ongelmia näet tässä väitteessä?]

Tässä väitteessä oletetaan, että Jumalasta ei voi saada tietoa, tai että Jumala on ainoastaan rakastava, mutta ei koskaan vihainen, tai että Jumala on persoonaton voima, eikä Raamatun kautta puhuva persoona. Kaikki nämä ovat oletuksia, joita ei voida todistaa. Lisäksi kuka tahansa, joka väittää, että "tärkeää on vain uskoa Jumalaan ja olla rakastava ihminen", uskoo itse ymmärtävänsä asiat muita paremmin. He uskovat, että maailma olisi parempi paikka, jos kaikki unohtaisivat perinteisten uskontojen näkemykset Jumalasta ja totuudesta ja alkaisivat uskoa heidän tavallaan. Sen vuoksi heidän näkemyksensä on muut poissulkeva väite hengellisen todellisuuden luonteesta. Tämä ajatusmalli on kuitenkin ristiriitainen. Nimittäin, jos kaikista todistamattomista näkemyksistä pitäisi luopua, niin silloin pitäisi luopua myös skeptikon omasta uskonnollisesta näkemyksestä: "Tärkeää on vain uskoa Jumalaan ja olla rakastava ihminen".

5. Jokainen uskonto näkee osan henkisestä totuudesta

Joskus tätä ajatusta havainnollistetaan tarinalla sokeista miehistä ja norsusta.

Ryhmä sokeita miehiä oli kävelyllä ja kohtasi norsun, joka antoi heidän koskettaa itseään. "Tämä olento on pitkä ja notkea kuin käärme", sanoi ensimmäinen sokea mies pidellessään norsun kärsää. "Ei lainkaan, se on paksu ja pyöreä kuin puun runko", sanoi toinen sokea mies tunnustellessaan norsun jalkaa. "Ei, se on suuri ja litteä", sanoi kolmas sokea mies koskettaessaan norsun kylkeä. Jokainen sokea mies tunsikin vain osan norsusta, eikä kukaan heistä hahmottanut koko norsua.

Väitetään, että samalla tavalla kaikki maailman uskonnot ymmärtävät jokainen osan hengellisestä todellisuudesta, mutta mikään ei näe koko norsua tai voi väittää hahmottavansa koko totuutta.

[Keskustelu: Huomaatko tässä katsantokannassa jonkin itsetuhoisan ristiriidan?]

Tämä vertauskuva kostautuu käyttäjilleen. Tarina kerrotaan näkevän ihmisen näkökulmasta. Kuinka voidaan tietää jokaisen sokean miehen hahmottavan vain osan norsusta, ellei itse väitä näkevänsä kokonaisuutta? Väite siitä, että totuus on kenen tahansa yksittäisen ihmisen ymmärrystä suurempi, vaikuttaa nöyrältä, mutta jos sillä perustellaan kaikkien muiden totuusväitteiden mitätöintiä, sen on itse asiassa ylimielinen väite ylivertaisesta tiedosta. Toisin sanoen, kuinka voi mitenkään tietää, ettei mikään uskonto näe koko totuutta, ellei itse omaa sitä ylivertaista, kaiken kattavaa tietoa hengellisestä todellisuudesta, jonka mahdottomuutta on juuri todistellut?

YHTEENVETO

Tässä vaiheessa pitäisi olla selvää, mikä perustavanlaatuinen virhe on kaikissa viidessä analysoimassamme kristinuskoa kohtaan osoiteussa vastalauseessa. Skeptikon mielestä mikään hengellisiä totuuksia koskeva ja muut poissulkeva väite paremmasta tiedosta ei voi pitää paikkaansa. Mutta skeptikon vastalause on itsessään uskonnollinen kanta, jonka puolustaja väittää tietävänsä eniten hengellisistä todellisuuksista. Hän väittää omaa "uskontoaan" tai maailmankatsomustaan oikeaksi ja muita vääriksi.

Toisin sanoen, jos epäilet uskontoa, oli se sitten kristinuskko tai jokin muu, koska et pysty hyväksymään oletusta yhdestä "ainoasta oikeasta uskonnosta", kysy itseltäsi: Mitä uskot sen sijaan? Uskotko, että on useita oikeita uskontoja? Kysy itseltäsi sitten, mitä todisteita sinulla on tästä? Onko sinulla mitään muuta kuin sisäinen toivosi siitä, miten haluaisit asioiden olevan? Jos ei ole, olet juuri luonut oman henkilökohtaisen uskontosi, josta sinulla ei ole mitään todisteita ja joka perustuu pelkästään toiveisiisi. Kun oivallat, mihin uskomuksiin kristinuskkoa koskevat epäilyksesi perustuvat ja jos vaadit yhtä paljon todisteita omille uskomuksillesi kuin kristittyjenkin, huomaat, etteivät epäilyksesi ole niin vakaalla pohjalla kuin ne aluksi vaikuttivat olevan.

[Keskustelu: Miksi luulet, että ihmiset haluavat tehdä kaikista uskonnoista tasavertaisia ja samanlaisia ja/tai väittävät kaikissa uskonnoissa olevan osa totuutta? Miksi ihmiset näyttävät pelkävän ehdottomia totuuksia?]

[Mahdollisia vastauksia: Ihmisiä viehättää ajatus, että kaikki uskonnot ovat samanlaisia tai samankaltaisia ja että niissä kussakin on osa totuutta, koska

- *Tämä näkökanta ei todennäköisesti saa muita hermostumaan tai suuttumaan ja näin henkilö kokee itsensä suositummaksi.*
- *Muut eivät kyseenalaista tätä näkökantaa yhtä helposti ja näin henkilö ei joudu puolustamaan omaa uskontoaan tai maailmankatsomustaan.*
- *Jos kukaan ei tunne absoluuttista totuutta, jokainen voi helposti keksiä "oman totuutensa" ja elää haluamallaan tavalla huolehtimatta ehdottomasta moraalista tai totuudesta.]*

Lähteet:

Tein tämän asiakirjan opiskeluoppaaksi pienryhmälleni lukiessamme ja käsitellessämme Tim Kellerin kirjaa *Reason for God: Belief in an Age of Skepticism*.

Suurin osa tämän asiakirjan sisällöstä perustuu ensimmäiseen lukuun. Suosittelen lämpimästi koko kirjaa syvällisempää tutkiskelua varten: <https://www.amazon.com/Reason-God-Belief-Age-Skepticism-ebook/dp/B000XPNUZE/>

Voit vapaasti käyttää ja jakaa tätä resurssia, mutta ole ystävällinen ja laita linkki takaisin www.MaallikkoSaarnaaja.com sivustolle.